

Για την περιγραφή του ομοιοπολικού δεσμού, έχουν διατυπωθεί ποικίλες κβαντομηχανικές θεωρίες, καθεμιά από τις οποίες στηρίζεται σε ορισμένη σειρά παραδοχών. Οι κυριότερες είναι:

ΘΕΩΡΙΑ ΔΕΣΜΟΥ ΣΘΕΝΟΥΣ:

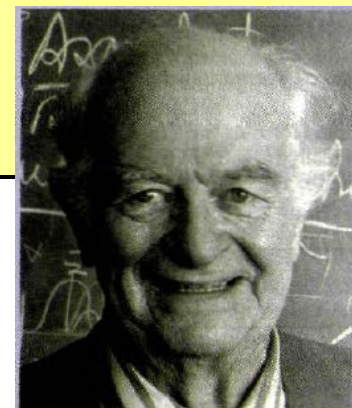
- 1) Ο ομοιοπολικός δεσμός σχηματίζεται από επικάλυψη ατομικών τροχιακών της στιβάδας σθένους 2 ατόμων.
- 2) Τα δύο τροχιακά που επικαλύπτονται περιέχουν από ένα μονήρες ηλεκτρόνιο. Τα δύο αυτά ηλεκτρόνια έχουν αντιπαράλληλα spin.
- 3) Όσο μεγαλύτερη η επικάλυψη των ατομικών τροχιακών, τόσο ισχυρότερος ο ομοιοπολικός δεσμός που σχηματίζεται.

ΘΕΩΡΙΑ ΜΟΡΙΑΚΩΝ ΤΡΟΧΙΑΚΩΝ:

- 1) Τα Μ.Τ. προκύπτουν από επικάλυψη Α.Τ.
(Μάλιστα από χ Α.Τ. προκύπτουν χ Μ.Τ.
- 2) Τα Μ.Τ. περιγράφουν περιοχές του χώρου στις οποίες υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να βρεθούν ηλεκτρόνια
- 3) Τα Μ.Τ. έχουν καθορισμένο σχήμα, μέγεθος και ενέργεια.
- 4) Υπάρχουν 2 είδη τροχιακών

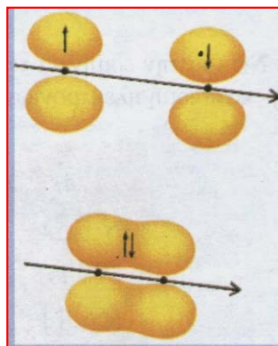
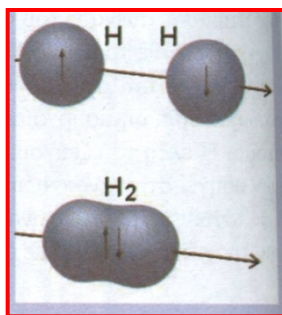
ΑΝΤΙΔΕΣΜΙΚΑ

ΔΕΣΜΙΚΑ ($\uparrow$ Ενέργεια)

Linus Pauling (1901- 1994)

Τα Μ.Τ. περιβάλλουν δύο πυρήνες ενώ τα Α.Τ. περιβάλλουν ένα πυρήνα.

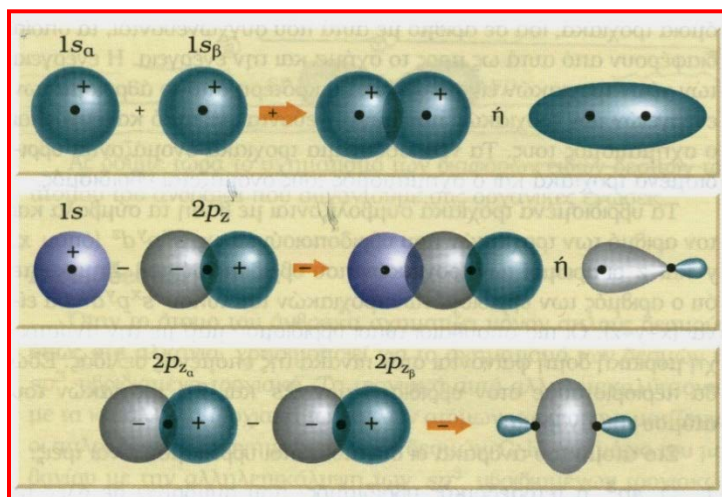

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

1. Ποια ατομικά τροχιακά θα χρησιμοποιήσουν τα εξής άτομα για να σχηματίσουν δεσμό με άλλα στοιχεία ; Α) ${}_9\text{F}$, Β) ${}_8\text{O}$, Γ) ${}_{15}\text{P}$.

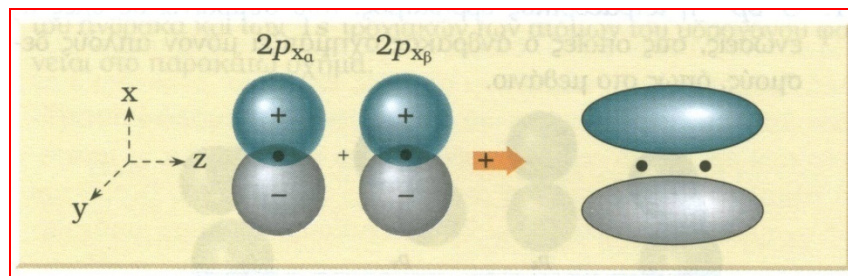
ΔΕΣΜΟΣ σ : Σχηματίζεται από την επικάλυψη ενός S ατομικού τροχιακού με άλλο τροχιακό, ή μεταξύ δύο p τροχιακών με αξονική όμως επικάλυψη.

Είναι **ΙΣΧΥΡΟΣ** δεσμός λόγω μεγαλύτερης επικάλυψης των ατομικών τροχιακών.

ΔΕΣΜΟΣ π : Σχηματίζεται με πλευρική επικάλυψη p ατομικών τροχιακών.

Είναι **ΑΣΘΕΝΕΣΤΕΡΟΣ** του σ δεσμός, λόγω μικρότερης επικάλυψης των ατομικών τροχιακών.

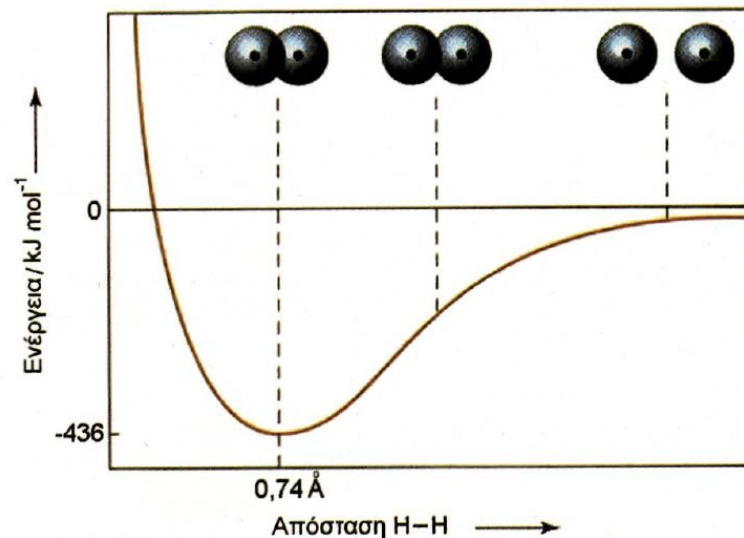

1. Τα S ατομικά τροχιακά δεν μετέχουν σε π δεσμούς.

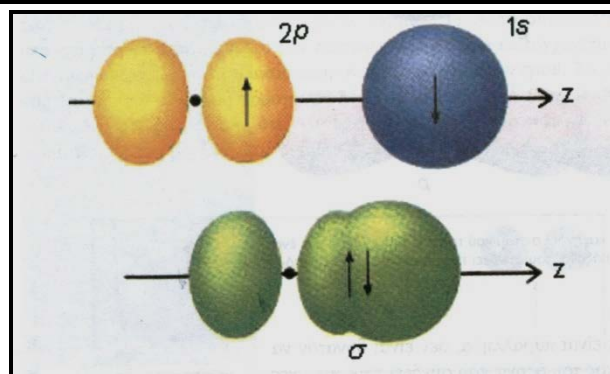
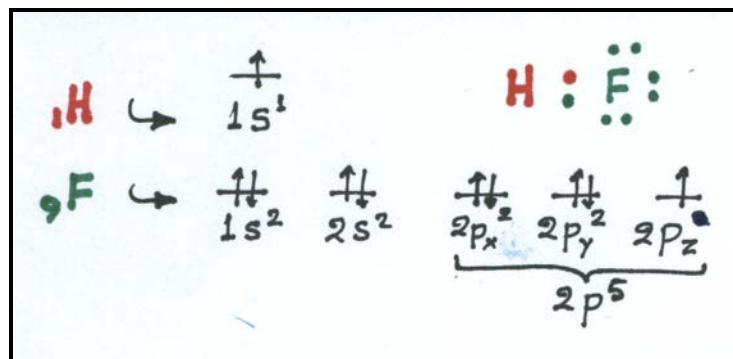
2. Δεσμός π μπορεί να δημιουργηθεί μόνο μετά από το σχηματισμό σ δεσμού.

3. Ο απλός δεσμός είναι πάντοτε σ . Ο διπλός δεσμός αποτελείται από $1\sigma + 1\pi$. Ο τριπλός δεσμός αποτελείται από $1\sigma + 2\pi$.

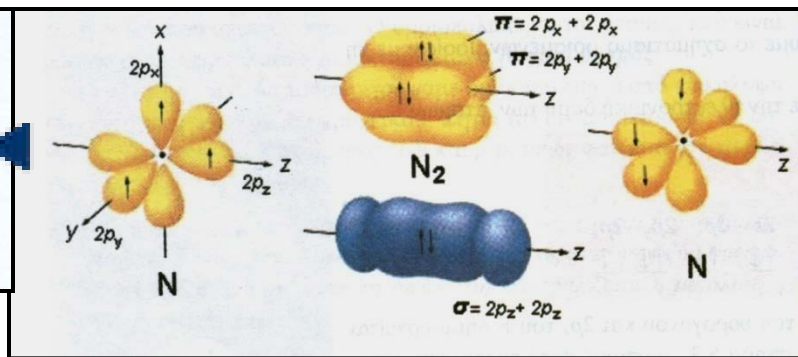
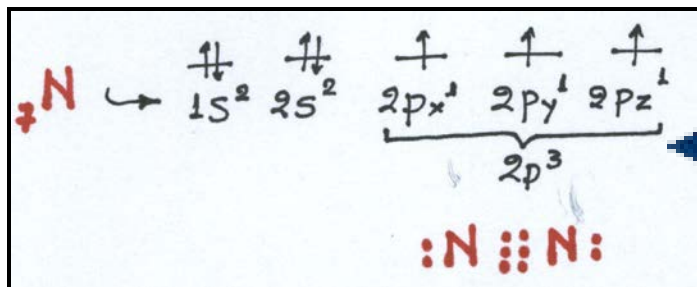
ΜΗΚΟΣ ΔΕΣΜΟΥ: Η απόσταση μεταξύ 2 πυρήνων η οποία αντιστοιχεί στην ελάχιστη δυνατή ενέργεια του συστήματος.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΠΛΟΥ ΔΕΣΜΟΥ ΣΤΟ HF (απλός ομοιοπολικός δεσμός σ)

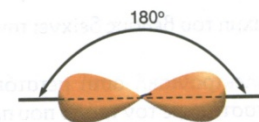
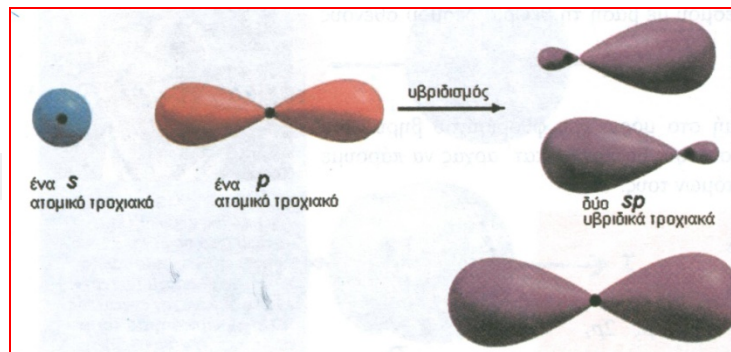
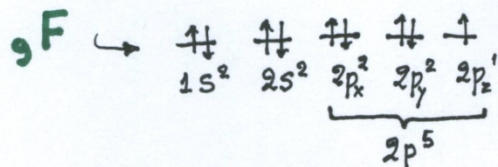
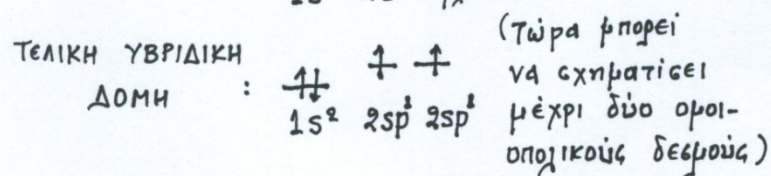
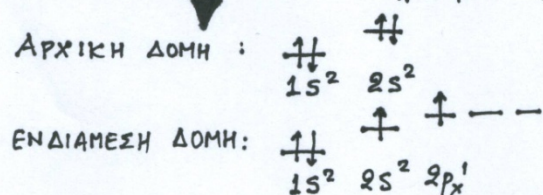
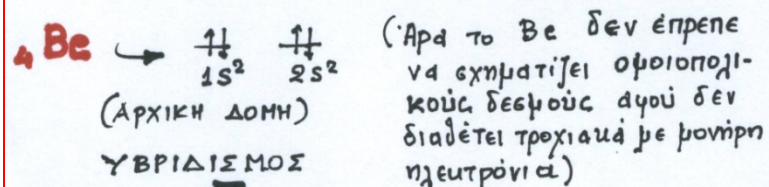
Δεσμός σχηματίζεται με επικάλυψη του 1s τροχιακού του H και του 2pz τροχιακού του F.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΡΙΠΛΟΥ ΔΕΣΜΟΥ ΣΤΟ N₂. (1σ και 2π ομοιοπολικοί δεσμοί)

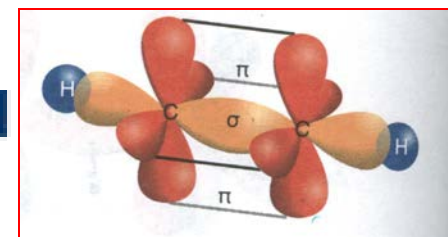
Δεσμός σχηματίζεται με επικάλυψη των τροχιακών 2px, 2py, 2pz από κάθε άτομο N

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

2. Ποια ατομικά τροχιακά θα επικαλυφθούν μεταξύ τους για να σχηματίσουν δεσμό τα στοιχεία: $_{17}\text{Cl}$ και $_{1}\text{H}$;
3. Ποια ατομικά τροχιακά θα επικαλυφθούν μεταξύ τους για να σχηματίσουν δεσμό τα στοιχεία: $_{16}\text{S}$ και $_{1}\text{H}$;
4. Πόσοι δεσμοί σ και πόσοι π υπάρχουν στις ενώσεις: α) Προπένιο, β) Μεθανάλη, γ) Αιθανικό οξύ.

ΥΒΡΙΔΙΣΜΟΣ sp (Σχηματισμός BeF_2)ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ BeF_2 ($\text{F}-\text{Be}-\text{F}$)

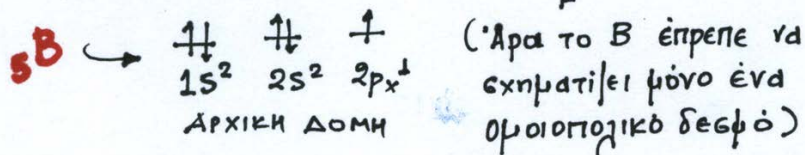
Στο μόριο του αιθινίου τα δύο από τα 4 τροχιακά κάθε C είναι υβριδικά sp και δίνουν τους σ δεσμούς

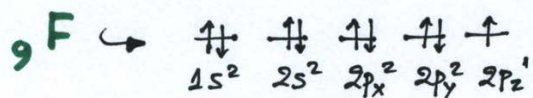
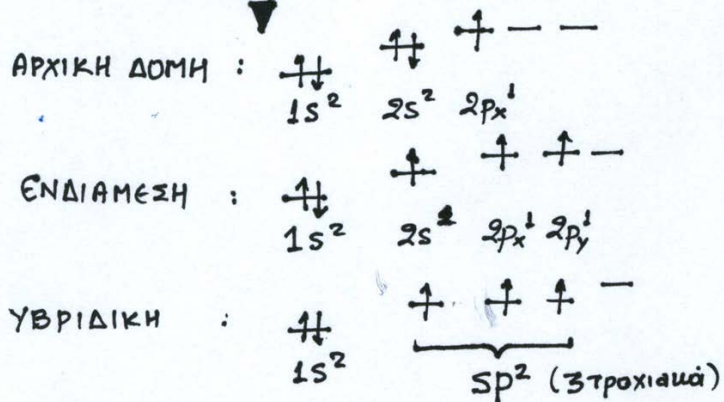

ΥΒΡΙΔΙΣΜΟΣ sp^2 (Σχηματισμός BF_3 , διπλού δεσμού $C=C$)

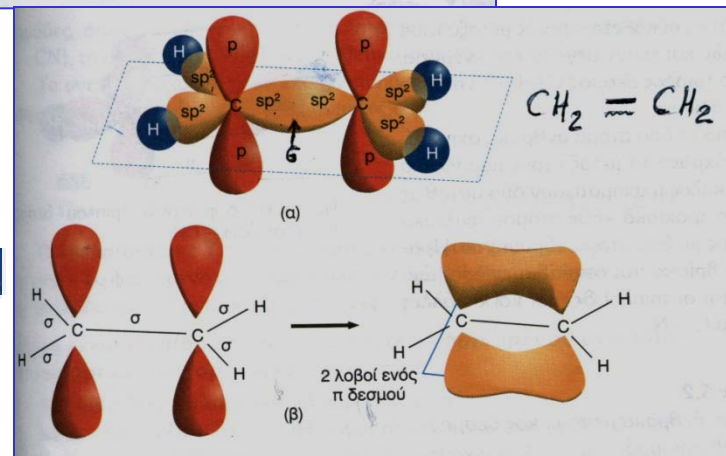
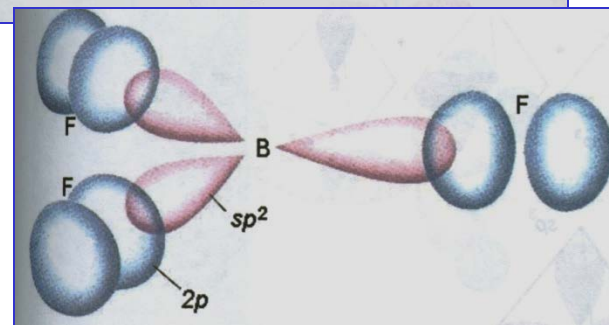
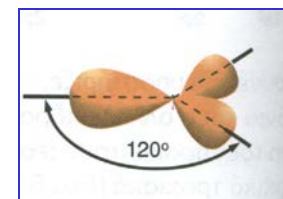
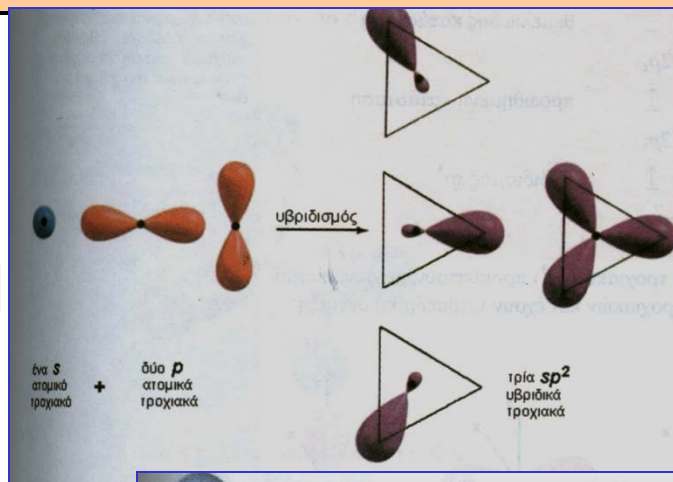
ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ BF_3 ($\begin{array}{c} F \quad B \quad F \\ \quad | \\ \quad F \end{array}$)

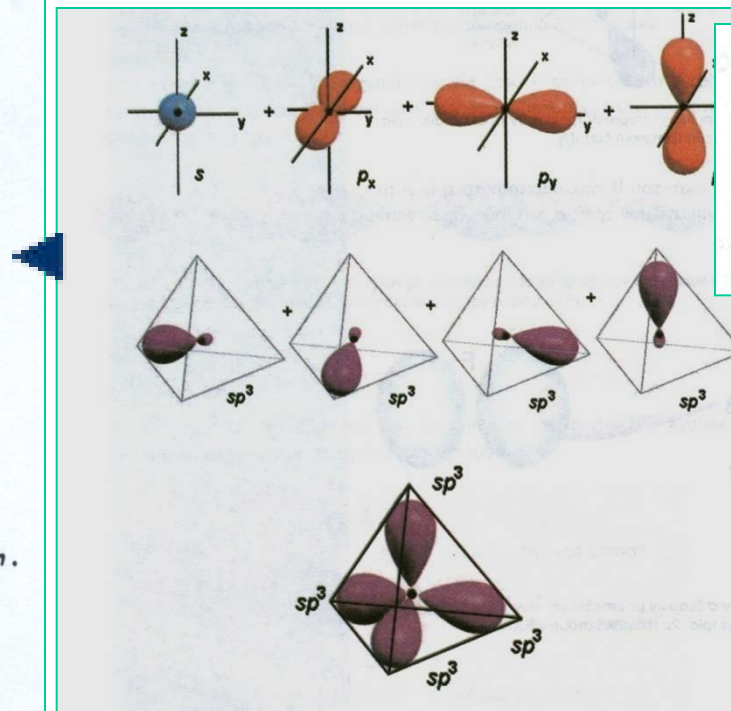
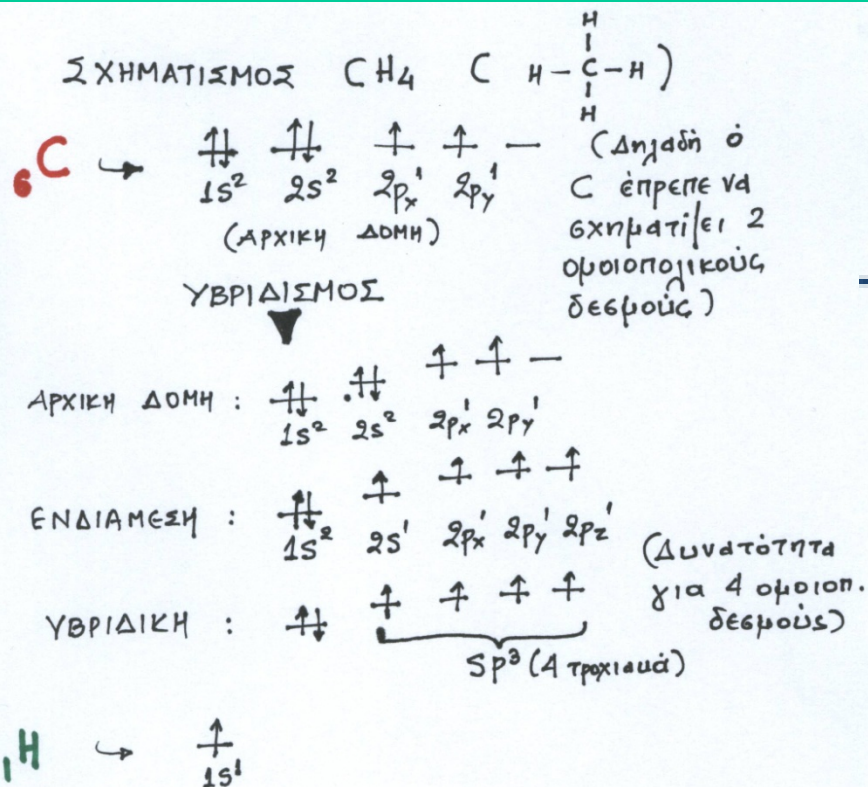

ΥΒΡΙΔΙΣΜΟΣ

Στο μόριο του αιθενίου τα τρία από τα 4 τροχιακά κάθε C είναι υβριδικά sp^2 και δίνουν τους σ δεσμούς

ΥΒΡΙΔΙΣΜΟΣ sp^3 (Σχηματισμός CH_4)

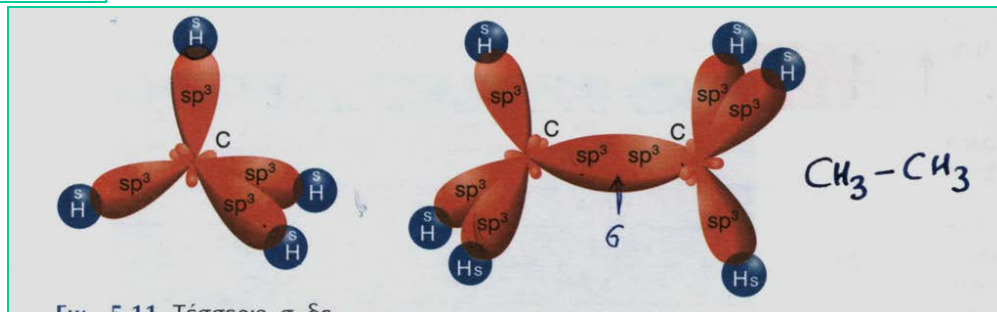
Στο μόριο αιθανίου και τα 4 τροχιακά κάθε C είναι υβριδικά sp^3 και δίνουν τους σ δεσμούς

Συνοψίζοντας: Υβριδικά τροχιακά προκύπτουν από τις εξής επικαλύψεις ατομικών τροχιακών

Ένα s και ένα p $\Rightarrow$ 2 Υβριδικά sp

Ένα s και δύο p $\Rightarrow$ 3 Υβριδικά sp^2

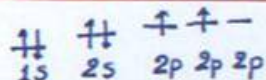
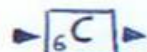
Ένα s και τρία p $\Rightarrow$ 4 Υβριδικά sp^3

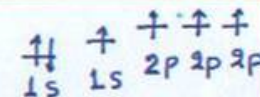
Λ. ΤΖΙΑΝΟΥΔΑΚΗ

ΥΒΡΙΔΙΣΜΟΙ ΑΤΟΜΟΥ C

ΑΡΧΙΚΗ ΔΟΜΗ

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΔΟΜΗ

ΥΒΡΙΔΙΣΜΟΣ	ΕΠΙΚΑΛΥΨΗ	ΥΒΡΙΔΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΟΜΗ	ΣΚΑΡΙΦΗΜΑ ΤΡΟΧΙΑΚΩΝ	ΕΠΙΚΑΛΥΨΕΙΣ ΣΤΟΝ ΔΕΣΜΟ C	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
sp	$S+P$ ↓ $2sp$	$\begin{array}{c} \uparrow\downarrow \\ 1s \end{array} \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ sp \end{array} \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ sp \end{array} \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ p \end{array} \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ p \end{array}$		ΤΡΙΠΛΟΣ ΔΕΣΜΟΣ $-C \equiv C-$ 4 ΔΕΣΜΟΙ C $\rightarrow$ $\begin{array}{l} 6 (sp+sp) \\ 6 (sp+sp) \\ \pi (p+p) \\ \pi (p+p) \end{array}$	
sp^2	$S+2p$ ↓ $3sp^2$	$\begin{array}{c} \uparrow\downarrow \\ 1s \end{array} \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ sp^2 \end{array} \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ sp^2 \end{array} \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ sp^2 \end{array} \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ p \end{array}$		ΔΙΠΛΟΣ ΔΕΣΜΟΣ $>C = C<$ 4 ΔΕΣΜΟΙ C $\rightarrow$ $\begin{array}{l} 6 (sp^2+...) \\ 6 (sp^2+...) \\ 6 (sp^2+sp^2) \\ \pi (p+p) \end{array}$	
sp^3	$S+3p$ ↓ $4sp^3$	$\begin{array}{c} \uparrow\downarrow \\ 1s \end{array} \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ sp^3 \end{array} \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ sp^3 \end{array} \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ sp^3 \end{array} \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ sp^3 \end{array}$		ΑΠΛΟΣ ΔΕΣΜΟΣ $\begin{array}{c} \diagup \\ C \\ \diagdown \end{array} - \begin{array}{c} \diagup \\ C \\ \diagdown \end{array}$ 4 ΔΕΣΜΟΙ C $\rightarrow$ $\begin{array}{l} 6 (sp^3+...) \\ 6 (sp^3+...) \\ 6 (sp^3+...) \\ 6 (sp^3+sp^3) \end{array}$	

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

5. Αντιστοιχίστε τις ενώσεις της πρώτης στήλης με τον αριθμό σ και π δεσμών της δεύτερης:
A) Υδροκύνιο ($\text{HC}\equiv\text{N}$)	α) 4σ, 1π
B) Μεθανικό οξύ	β) 1σ, 2π
Γ) μεθανάλη	γ) 5σ, 0π
Δ) Μεθανόλη	δ) 2σ, 2π
	ε) 3σ, 1π
6. Συμπληρώστε δίπλα στις ενώσεις της πρώτης στήλης το είδος και τον αριθμό των υβριδικών τροχιακών που συνεισφέρει το άτομο άνθρακα που περιέχουν για να σχηματίσει δεσμό με άλλο στοιχείο.
A) Υδροκύνιο ($\text{HC}\equiv\text{N}$)	α),
B) Μεθανικό οξύ	β),
Γ) Μεθανάλη	γ),
Δ) Μεθανόλη	δ),
7. Στις ενώσεις που ακολουθούν να συμπληρώσετε το είδος του δεσμού που υποδεικνύεται (σ ή π) καθώς και το είδος των τροχιακών που επικαλύπτονται σ' αυτόν (π.χ. $\text{sp}^2 + \text{p}$) Δίνονται οι ατομικοί αριθμοί : H:1, O:8, Cl:17.

